

Hvilke barn får tannregulering?

Det kommer an på foreldrenes inntekt, viser SSB-rapport. Man kan få 40–100 prosent refusjon på tannregulering avhengig av hvilket behov man har. De med *svært stort behov* får dekket 100 prosent. De med *stort behov* får dekket 75 prosent. De med *klart behov* får dekket 40 prosent

I underkant av halvparten av norske barn og unge i alderen 6–20 år bruker eller har brukt tannregulering.

Da det er foreldre som betaler alt eller deler av behandlingen ville Statistisk sentralbyrå (SSB) undersøke om det var sosiale forskjeller i bruk av tannregulering. De har sjekket tiårsperioden 2012–2022, og fant en tydelig effekt gjennom hele perioden:

Barn fra husholdninger med lav inntekt har sjeldnere tannregulering enn barn med foreldre med høyere inntekt.

– De sosiale forskjellene er størst der man må dekke det meste av behandlingen selv. Behovet for tannregulering er sannsynligvis nokså likt fordelt uavhengig av sosioøkonomisk status, legger Trond Ekornerud, seniorrådgiver i SSB, til.

Barn og unge i husholdninger med ti prosent høyest inntekt bruker tannregulering rundt 50 prosent mer enn barn og unge i familier med ti prosent lavest inntekt.

Dette kommer frem i rapporten *Tannregulering blant barn og unge 2012–2022 – en analyse av behandlingsforløp og sosioøkonomiske forskjeller*. En artikkel fra rapporten ble publisert 22. januar.

I perioden 2012–2022 var det årlig mellom 180 000 og 210 000 barn og unge i alderen 6–20 år innom en reguleringstannlege. Flertallet er i alderen 11–16 år, og

bruken er større blant jenter enn blant gutter i alle aldersgrupper.

Selv om forskjellene er blitt litt mindre de siste årene, ses en tydelig tendens i hele tiårsperioden: Bruken av tannregulering øker med stigende inntekt.

Den samlede bruken nådde en topp i 2019. I 2020 kom det nye regler med strengere krav til refusjon for de som trenger regulering minst, noe som førte til en relativt stor nedgang. Tallene økte igjen noe for 2021 og 2022, noe som kan skyldes etterslep etter koronastengte tilbud.

I perioden har 60 prosent av barn og unge hatt kontakt med en kjeveortoped, og i underkant av 50 prosent har fått regulering.

I tidligere rapporter har SSB funnet at: Innvandrerbarn i mindre grad har tannregulering enn øvrige barn og unge, og geografiske forskjeller: Barn som bor i fylker på Vestlandet har tannregulering i større grad enn barn som bor i andre fylker.

– Vi har kun sett på de som får refusjon. Det hadde vært interessant å se på de som eventuelt må betale alt selv. Det er grunn til å tro at de sosiale forskjellene er enda større her, sier Ekornerud. Til tross for funn om sosiale forskjeller, tolker rapportforfatterne likevel resultatene slik at refusjonsordningen har en utjevne effekt.

– Forskjellene er minst i den gruppen som trenger det mest, og får dekket behandlingen fullt ut. Hypotesen er at forskjellene hadde vært enda større hvis egenandelene hadde vært større, sier Ekornerud.

Økning i andelen unge kvinner som snuser

En stadig lavere andel av befolkningen røyker fast, mens andelen som snuser holder seg stabil. Det siste året har det

imidlertid vært en tydelig økning av unge kvinner som snuser daglig, melder Statistisk sentralbyrå (SSB) 18. januar.

15 prosent av befolkningen i alderen 16–74 år brukte snus daglig i 2022, mens fire prosent snuser av og til, viser nye tall fra statistikken *Røyk, alkohol og andre rusmidler*.

Å snuse fast er langt mer vanlig blant de yngre enn de eldre. I aldersgruppen 25–34 år var det 27 prosent, eller én av fire, som brukte snus daglig i 2022. Det er en dobling siden 2012.

– Det er klart flere unge menn som snuser enn unge kvinner, men det siste året viser tallene en relativt tydelig oppgang i andelen unge kvinner som snuser. Blant de unge mennene har det holdt seg mer stabilt, sier rådgiver Sindre Mikael Haugen i SSB.

Blant kvinner i alderen 16–24 år økte andelen som snuser daglig fra 12 prosent i 2021 til 16 prosent i 2022. Blant kvinner i alderen 25–34 år var det en økning fra 17 til 22 prosent i samme periode.

I 2022 var til sammenligning andelen menn som brukte snus daglig i de samme aldersgruppene, henholdsvis 29 og 32 prosent.

– Utviklingen viser at forskjellen mellom menn og kvinner når det gjelder snusbruk kan være i ferd med å minske, sier Haugen.

Kraftig økning i tannlegesaker hos NPE

For fjerde år på rad var det i fjor en økning i antall søknader til Norsk pasientskadeerstatning (NPE). Det ble utbetalt 1,42 milliarder kroner til pasientene.

Til sammen mottok Norsk pasientskadeerstatning 7 863 saker i 2023, en økning på nesten 800 fra året før. Tilbake i 2019 og 2020 var tallet til sammenligning 5 696.

– Vi tror hovedårsaken til økningen fra 2022 til 2023 er at muligheten for å søke erstatning etter feilbehandling i helsevesenet blir bedre og bedre kjent år for år, og at pasienter blir mer klar over sine rettigheter, inkludert sin rett til erstatning dersom det skjer en feilbehandling, sier direktør Kristin Cordt-Hansen i Norsk pasientskadeerstatning til NTB.

En raskt voksende kategori er tannlegebehandling. Der var det bare drøyt 612 saker i 2019, mot 994 i 2023. Antallet saker knyttet til odontologi har vokst med 46 prosent bare fra 2022 til 2023, og kategorien overgås nå bare av ortopedi.

Cordt-Hansen sier retten til erstatning for feilbehandling hos tannlegen ikke har vært like kjent som retten ved sykehus.

– Vi tror at veksten her kan skyldes at flere, både tannleger og pasienter, har blitt kjent med ordningen. Over én av fem saker – 21,7 prosent – gjelder feilbehandling i muskler og skjelett, altså ortopedi, hvilket passer godt inn med mønsteret fra årene før.

28,9 prosent av sakene angår behandling ved Norges største helseforetak, Helse sør-øst. Samtidig har antallet saker knyttet til behandling i den private helsetjenesten økt med rundt 50 prosent, fra 821 til 1 268.

Til gjengjeld har antallet som søker om erstatning etter vaksinasjon falt noe, fra 810 i 2022 til 740 i 2023. Likevel er det altså fortsatt mange som søker om erstatning for skader de fikk av koronavaksinen – hele 673 av sakene i 2023 gjelder dette, og totalt har 1 673 personer søkt om erstatning etter å ha tatt koronavaksine. Av disse har bare 351 fått medhold, 820 avslag, mens drøyt 500 saker fortsatt ligger til behandling.

De største summene går imidlertid til pasienter som søker erstatning for behandling av kreft og svulster. Disse fikk utbetalt 284 millioner kroner i 2023, 1 million mer enn dem som søkte erstatning for ortopedibehandling. På tredjeplassen ligger fødsler.

Av de 5 745 personene som fikk svar på sin søknad om pasientskadeerstatning i 2023, var det 28 prosent som fikk medhold. Med 1,42 milliarder kroner utbetalt og 1 602 søkere som fikk medhold, resulterte hver godkjente sak i gjennomsnitt i en sum på 881 000 kroner.

Ph.d.-kandidat og veileder felt for vitenskapelig uredelighet

Foto: Vay Images.

Veilederen tok seg ikke tid til å lese artikkelen hen selv var medforfatter på, ifølge redelighetsutvalget. I alt ble tre personer felt for vitenskapelig uredelighet i fjor, skriver Khrono.

De tre er en ph.d.-kandidat ved Universitetet i Stavanger (UiS) og en ph.d.-kandidat og vedkommendes veileder ved Høgskulen på Vestlandet (HVL).

Det er sjelden forskere felles for vitenskapelig uredelighet. Kravet er at det skal være alvorlige brudd på forskningsetiske normer begått forsettlig eller grovt uaktsomt.

Khrono har fått tall fra nesten alle de statlige universitetene og høyskolene i Norge. De viser at de lokale redelighetsutvalgene i 2023 konkluderte med vitenska-

pelig uredelighet i to saker, for i alt tre ansatte.

I tillegg er det flere saker der redelighetsutvalgene har konkludert med at de ansatte har brutt vitenskapelige normer, men at bruddene ikke var alvorlige nok til å klassifisere som vitenskapelig uredelighet.

Plagiat i vitenskap har den siste tiden vært et svært aktuelt tema. Forsknings- og høyere utdanningsminister Sandra Borch (Sp) måtte gå etter at det ble avslørt at store deler av masteroppn hennes inneholdt plagiat. Helseminister Ingvild Kjerkol (Ap) er også i hardt vær, fordi masteroppgaven hennes har tekstlikheter med andre masteroppgaver.

I saken ved Høgskulen på Vestlandet konkluderte Forskningsetisk utvalg med at en artikkel, der en ph.d.-kandidat hos dem var hovedforfatter, hadde plagiert en artikkel fra Universitetet i Stavanger. Vedkommendes veileder var medforfatter på artikkelen som inneholdt plagiat.

Veilederen har klaget uttalelsen inn for det nasjonale Granskingsutvalget, så den er ikke endelig avgjort.

Saken ved Universitetet i Stavanger gjelder også en ph.d.-kandidat. Personen hadde levert inn sin avhandling, men ikke fått den godkjent, for bedømmelseskomiteen mistenkte flere tilfeller av plagiering i avhandlingen.

Komiteen meldte fra til fakultetet og kunne vise til en rekke eksempler på passasjer med tekstlikhet med andre forskeres arbeid.

maxfac DENTAL – vi gjør implantat-Norge billigere!

A-Oss fra kr 495

- Bovint ben
- 100% hydroksyapatitt (HA)
- Utmerket volumstabilitet

Q-Oss+ fra kr 450

- Alloplastisk (syntetisk) materiale (ikke fra dyr)
- 20% HA og 80% β -TCP

OssMeM fra kr 890

- Kollagenmembran
- Ca 4 mnd resorpsjonstid

Fixtur kr 1.995

- SLA-overflate
- 1,4% failure-rate
- Fullverdig implantatprotetikk

OSSTEM

En av verdens største implantatprodusenter – produserer 4,7 mill implantater pr år